

OBČINSKA UPRAVA

GLASILO „KMETSKE ŽUPANSKE ZVEZE“.

Izhaja vsakega 10. in 25. dne meseca, ter stane celoletno 6 kron, polletno pa 3 krone.

Dopise je pošiljati uredništvu »Občinska Uprava« v Ljubljani. — Rokopisi se ne vračajo.

Odgovorni urednik:

Dr. Vladislav Pegan.

Naročnino in oglase sprejema upravništvo »Občinske Uprave« v Ljubljani

Cena oglasa je za dvostopno petinno vrsto 20 vinarjev, večkratno inseriranje po dogovoru.

Kako naj se postopa, da priznajo deželna politična oblastva legitimiranje nezakonskih otrok, če se zakon kasneje sklene?

To je vprašanje, na katero marsikdo ne ve odgovora. Pride stranka k županu, jo pošlje ta k župniku, ta k glavarstvu, odondot župniku nazaj itd. — To je napotilo ministerstvo notranjih zadev, da je izdalo odlok na vsa deželna oblastva in sicer dne 17. junija 1907 pod št. 7215 (naredbeni list št. 12). — V kolikor niso dobila naša županstva potrebnih navodil, podajamo jih mi v sledečem ter priobčujemo dotični ministerski odlok. — Tam se glasi:

Z namenom, da strankam kolikor mogoče odpade potreba prihajati k političnim okrajnim oblastvom v onih slučajih, kadar se gre za priznanje legitimiranja nezakonskih otrok potem naredbe višje deželne oblasti kot nadzorovalne oblasti za vodstvo matic (matrik) — in sicer potem, ko se kasneje sklene zakon, razglša se dodatno k odloku z dne 7. novembra 1884, št. 12.350 sledeče:

Da se odrede vpisi v matico, ki pridejo v poštev (n. pr. izjava očetovstva, zakon otrokovih staršev itd.) ni neobhodno potrebno, da stranke dajo potrebne izjave naravnost pri okrajnih glavarstvih oz. političnih oblastih. — Odredba se lahko izvrši nasprotno tudi na podlagi izjav, ki jih oddajo stranke v postavni obliki v pričo vodij matic, ki pridejo v poštev z ozirom na bivališče in versko izpovedanje. — (Iz tega je razvidno, da zadostuje, če pride oče, ki hoče pozakoniti to je legitimirati svojega nezakonskega otroka, k svojemu župniku, ter poda vpričo njega svojo izjavo na zapisnik).

Pri izvrševanju tega ukaza morajo višje politične deželne oblasti v tem smislu postopati le takrat in na podlagi strankinih izjav le tedaj zaukazati predpis pozakonjenja, če se izpolnijo sledeče navedeni pogoji:

1. V svrhu vpisa v rojstno (krstno) matico je potrebna popolnoma verodostojna izjava očetovstva. Zato pa ne zadostuje, da je v dotični izjavi zapopadana le izjava glede očetovstva, ampak se mora izraziti tudi izrecna želja dotičnika, ki se prizna kot očeta, da se kot tak imenovan vpiše v rojstno matico.

2. Moža, ki se prizna očetom, mora kot takega tudi označiti otrokova mati. — Izjava in priznanje očetovstva se mora podati vsled tega vpričo in z dovoljenjem otrokove matere — razven če se da na podlagi drugih podatkov s popolno gotovostjo dognati, da je otrokova mati dotičnika, ki izjavlja svoje očetovstvo, kot takega tudi označila in priznala. Če je takrat, ko možki priznava svoje očetovstvo in daje tozadevno izjavo — navzoča, mora vse okoliščine, da soglaša s to izjavo, izrecno potrditi in podkrepiti z lastnim podpisom.

3. Vsako tako izjavo je treba podati pred dvema pričama, ki morata izrecno izjaviti in potrditi, da dotičnika osebno poznata, in pa da se je ta, ki daje izjavo očetovstva, resnično sam priznal kot očeta in da zahteva, da se to njegovo priznanje ter izjava, kakor tudi njegovo ime vpiše v rojstno matico.

4. Dotični zapisnik sestavljen s strankami mora sopolpisati tudi voditelj matic.

5. Bivališča strank in njihovih prič se morajo v zapisniku natančno navesti.

6. Preskrbeti je treba rojstni list nezakonskega otroka in pa poročni list starišev. (Oboje mora preskrbeti stranka sama.)

7. Glede tega, da je pismeni dokaz, to je izjava, ki se je sestavila na podlagi izpovedi strank — popolnoma verodostojen in pristen, o tem ne sme biti najmanjšega dvoma. — V tem oziru je važno in se morejo nadaljne poizvedbe ter preiskovanja le tedaj opustiti, če voditelj matic sam in uradnim potom pošlje pri njem sestavljeno listino pristojni politični oblasti v svrhu nadaljnega postopanja, — obenem pa priloži vse listine, ki so jih stranke same preskrbele.

Politične deželne oblasti pa imajo tudi v tem slučaju, da se je vsem tu navedenim zahtevam zadoštilo — pravico, v vsakem slučaju posebej uvesti še nadaljne poizvedbe, če se jim to ozir posebnih okoliščin zdi potrebno. — To se zgodi n. pr. v slučaju, da je mogoč dvom z ozirom na matico, kjer je vpisan nezakonski otrok, ali pa če se dvomi o identičnosti otrokove matere, da je namreč res ona soproga moža, ki se je priznal očetom. — V takih slučajih je treba, da se zaslišijo stranke tudi še pri političnih okrajnih oblastvih.

Seveda je stvar strank samih, če hočejo svoje izjave podati vpričo voditelja rojstnih (krstnih) matic; v to je potrebno sporazumljenja med njim in strankami. — Te pa imajo slejkoprej pravico, obrniti se tudi naravnost na politično oblast v svrhu priznanja nezakonskega otroka, ki se ga želi na podlagi kasneje sklenjenega zakona legitimirati. V tem slučaju pa se vse izjave vzemo na zapisnik pri sodišču, in ni potreba še posebnih prič, ki bi potrdile identičnost (istinitost) dotičnih izjavljajočih oseb.

Vsi zapisniki, sestavljeni v slučajih, katere smo tu navedli, — pri voditeljih matic, so kolekta prosti. —

O tem odloku so dobili že vsi voditelji matic primerna obvestila, vendar pa se nam je zdelo potrebno priobčiti ga tudi na tem mestu, da zadostimo svoji vestni dolžnosti.

Ker s tem odlokom še ni rečeno, da imajo voditelji matic naravnost dolžnost sestavljati dotične izjave in zapisnike, se jih ne more k temu siliti uradnim potom, ravnotako tudi ne uradnim potom strank pošiljati k njim v to svrhu.

Da se doseže tudi enotnost glede vpisa v rojstne in krstne matice takrat, ko se odredi priznanje in vpis nezakonskega otroka vsled poznejšega legitimiranja na podlagi kasneje sklenjenega zakona (subsequens matrimonium) po odredbi politične deželne oblasti, — odredilo se je tudi kar se tiče oblike, da se to izvrši v vsakem slučaju na sledeči način:

„Glasom ukrepa ^{namestništva} ^{deželne vlade} z dne
priznal se je N. N. sam (. slede običajni pridevki naslova) kot oče tega otroka ter izrečno zahteval, da se vpiše njegovo ime v rojstno matico. Glasom poročnega lista (. . . župnega itd. urada) sta se oče in mati otroka poročila dne“

Na podlagi tega odloka se bodo prihranili marsikateri izdatki in okrajšal trud, zato priporočamo, naj županstva, pa tudi župni uradi natančno prečitajo te naše vrste.

Sistematičen pregled najvažnejših določeb na polju ljudskega šolstva.

(Dalje.)

Na čelu vsake ljudske šole stoji odgovorni vodja-učitelj. Na šolah, ki imajo več učnih moči, je vodja šole v to določeni nadučitelj. Število učnih močij na šoli

je odvisno od števila učencev. Čimveč ima šola učencev, temveč mora imeti učiteljev.

Sprejem otrok v ljudsko šolo se vrši samo ob pričetku vsakega šolskega leta. Izvzet je le slučaj, da se presele otrokovi stariši tekom šolskega leta v drug šolski okoliš. V tem slučaju se mora otroka tudi med letom sprejeti v šolo. Drugače pa je sprejem tekom leta le izjema, ki jo sme dovoliti okrajni šolski svet, oziroma v zelo nujnih slučajih krajni šolski svet.

Na vsaki ljudski šoli so predmeti, ki smo jih v gorenjem navedli, obvezni. Vsak otrok se mora vseh teh predmetov učiti. Kakor je poduk v vseh drugih predmetih obvezen, tako je tudi verski poduk na šoli obligaten predmet. Ljudska šola torej nikakor ni v tem smislu brezverska, kakor da bi bil verski poduk na šoli le zasebna stvar cerkve, ozir. posameznih veroizpovedanj. — Nasprotno, verski poduk je, kakor poduk v drugih predmetih stvar in namen ljudske šole — in to v kljub dejstvu, da morajo po zakonu za verski poduk skrbeti cerkvena oblastva sama. — Jasno je to izraženo tudi v dež. šolskem zakonu, ki pravi, da ima ljudska šola namen, otroke „versko-naravno vzgojiti in ki določa v svojem § 3, da je verski poduk „učen predmet“.

Za verski poduk morajo, kakor smo že namignili skrbeti cerkvena oblastva sama. Istotako je nadziranje verskega poduka v prvi vrsti stvar cerkvenih oblastev. — Število učnih ur za verouk določi naučno ministristvo v učnem načrtu. Razvrstitev učne tvarine iz verouka na posamezna leta pa je prepuščena cerkveni oblasti. — Za slučaj, da cerkvena oblastva ne bi skrbela za redno poučevanje veronauka, je deželno šolsko oblastvo upravičeno in tudi zavezano potrebno ukreniti, da se preskrbi reden pouk tega učnega predmeta. Kakor smo videli, prepušča država sicer preskrbo verskega pouka v prvi vrsti cerkvenim oblastem, vendar pa si tudi na tem polju izrečno pridržuje uravnavno in nadzorstveno pravico. — Tako določa državni šolski zakon, da so verski učitelji in cerkvena oblastva zavezana, ravnati se po šolskih zakonih ter dolžna pokoravati se ukazom šolskih oblastij. — Odredbe cerkvenih oblastij, tičeče se verskega pouka in bogoslužnih vaj se morajo naznaniti šolskemu vodji potom okrajnega šolskega nadzorstva. — Takim odredbam, ki bi se ne vjemale z občnim šolskim redom, odreka zakon izvršitev. — Odredbe cerkvenih oblastij so torej takorekoč podvržene cenzuri šolskih oblastev.

Obširneje se nam je sedaj še baviti z učnim jezikom ljudskih šol, to je z vprašanjem, v katerem jeziku se mora podučevati na ljudski šoli? — Odgovor na to vprašanje bi bil lahko prav lahek in enostaven. — Uspešen poduk otrok je gotovo mogoč le v onem jeziku, ki ga otrok zna in govori. — Materni jezik bodi torej tudi učni jezik ljudske šole! — Kakor je sicer to načelo enostavno in samoobsebi umljivo, vendar je trajalo dolgo časa, da je prišlo do veljave.

Kakor smo že v uvodu omenili, je država še le pod vtisom burnih dogodkov leta 1848. tenretno pri-

znala načelo enakopravnosti vseh narodnostij — ter s tem obenem priznala maternemu jeziku prvenstvo v šoli. — Slovesno pa je bila enakopravnost vseh narodnostij in vseh jezikov šele kodificirana v državnem osnovnem zakonu z dne 2. decembra 1867 drž. zak. št. 142.

Glede učnega jezika na srednjih šolah določa državni šolski zakon sledeče: „O učnem jeziku in o podučevanju v drugem deželniem jeziku odločujejo po zaslišanju onih, ki vzdržujejo šolo, deželna šolska oblastva“.

Deželna šolska oblastva pa v tem oziru nikakor ne morejo in ne smejo samolastno in samovoljno postopati, kakor bi se to iz besedila zakona dalo sklepati, temveč se morajo pri svoji odločitvi strogo držati mej, ki so začrtane v zakonih.

Najvažnejši zakon, ki omejuje samovoljno določevanje učnega jezika je že zgoraj omenjeni državni osnovni zakon, ki slovesno določa, da so vsa narodna plemena v državi enakopravna in ki izrecno priznava vsem deželnim jezikom enakopravnost v šoli, v uradu in v javnem življenju sploh. — Specijelno glede učnega jezika na šolah določa ta zakon v svojem členu XIX., da morajo biti vsa javna učilišča tako urejena, da ima vsako pleme priliko izobraževati se v svojem maternem jeziku. S tem je torej jasno izraženo načelo, da bodi materni jezik učni jezik ljudske šole.

Strogemu izvrševanju tega načrta pa se stavijo v praksi včasih skoro nepremostljive zapreke. — V krajih, kjer živi samo ena narodnost, določitev učnega jezika ni težavna. — Jezik, ki ga govori ljudstvo, je ob enem učni jezik šole. Težkoče pa se pojavijo v onih krajih, kjer živita drug poleg drugega dva plemena, ki govorita vsak svoj jezik. — Učni jezik namreč ni samo velike važnosti v pedagoškem oziru, temveč je, kakor nam je vsem znano, tudi vevlažen političen faktor, ki igra v narodnostnem boju veliko vlogo. — Kjerkoli se bije narodnostni boj, tam je preporna točka vedno tudi vprašanje učnega jezika. — Vsaka narodnost stremi za tem, da si pribori svoje šole, dobro vedoč, da je narodnostna šola predpogoj in najtrdnjša podlaga za vzgojo samozvestnega in krepkega naraščaja.

Toda opustimo politično polje ter preidimo k vprašanju, kako naj se pravično reši vprašanje učnega jezika v dvo- in večjezičnih krajih, ne da bi se kršila zajamčena enakopravnost narodov in jezikov. — Da bi se kratkomalo določil jezik večine kot učni jezik, in bi se manjšino brez vseh okolištin podvrglo večini, gotovo ne bi odgovarjalo niti smislu, niti duhu člena XIX. drž. osnovnega zakona. — Takšno majoriziranje manjšine bi bila gotovo najeklatantnejša kršitev zajamčene enakopravnosti. — Da bi se pa nasprotno vsaki še tako neznatni manjšini priznala pravica do samostojne šole, bilo bi gotovo pretirano, ker potem nikakor ne bi bili redki slučajji, da bi se moralo ustanoviti in vzdrževati posebno šolo za peščico priseljenih otrok. In to gotovo ne bi bilo pravično, če pomislimo,

da morajo stroške vzdrževanja ljudskih šol trpeti občine, in ne posamezni prebivalci.

Treba je torej najti drugega izhoda iz te zagate.

Ta izhod so našle šolske oblasti na ta način, da postopajo pri rešitvi vprašanja učnega jezika po smislu in analogiji določbe § 59. drž. šolskega zakona. — Navedeni § vsebuje določila o vstanovitvi ljudskih šol ter določa, da se mora povsod ondi ustanoviti ljudska šola, kjer se nahaja po povprečnem petletnem številu več nego 40 otrok, ki morajo obiskovati več kakor 4 km. oddaljeno šolo.

Navedeni § velja sicer za vstanovitev javnih ljudskih šol vobče, vendar je gotovo povsem upravičeno, da se ga analogno vporablja tudi pri rešitvi vprašanja, kako naj se določi učni jezik, ozir. pri rešitvi vprašanja, kako naj se v večjezičnih krajih določi učni jezik, ne da bi se kršila enakopravnost posamezne narodnosti. Če se nahaja namreč v kakem kraju po petletnem povprečju več nego 40 otrok, ki morajo obiskovati nad 4 km. oddaljeno šolo, v kateri se podučuje v materinem jeziku teh otrok, potem je vsekakor vtemeljeno, da se za te otroke po analogiji § 59. drž. šolskega zakona ustanovi posebna, tako zvana narodnostna šola. — Ako temu ne bi bilo tako, potem bi morali ostati ti otroci eventualno brez poduka, ker se jih po določilu člena XIX. drž. osnovnega zakona ne bi moglo prisiliti k obiskovanju tujejezične šole. — In to gotovo ne bi odgovarjalo intencijam šolskega zakona.

Vprašanja in odgovori.

80. Županstvo I.

Vprašanje: K sosednji župni cerkvi spada tudi del naše občine. Ker pa v zadnjem času ne dopušča več deželni odbor štajerski, da bi se plača organista in cerkovnika plačevala iz občinske blagajne, so nastale razne sitnosti. Nekateri si hočejo tako pomagati, da cerkveni konkurenčni odbori pobirajo nekoliko višje prispevke oz. doklade na direktne davke, da iz tega plačujejo organista in cerkovnika. Pri nas pa nekateri župani iz cerkvene konkurence nočejo ničesar o tem vedeti, da bi izterjavali za organista in cerkovnika doklade. Kaj je v tem slučaju napraviti?

Odgovor:

Deželni odbor ne pusti staviti plače organista in cerkovnika v letni proračun. Nihče pa ne more občini braniti, da ne bi dajala organistu in cerkovniku vsako leto podporo. Zato prav lahko daje občina podporo v višini dogovorjene plače.

Podpore, ki jo nameravate dati, pa ni treba spravljati v letni proračun. Mislimo, da se deželni odbor ne bo protivil odobriti račun občine zaradi take podpore.

81. Županstvo T.

Vprašanje: Posestnik A. je l. 1902 prosil pri županstvu, da si sme ob deželni cesti postaviti hišo. Dobil je zato od prejšnjega župana ustmeno dovoljenje. Ker je pa hotel A. zidati preblizu deželne ceste, se je vršila stavbena komisija, koje se je vdeležil tudi deželni inženjer. To je bilo 21. julija 1902.

Inženjer je kot zastopnik dežele odločil, naj A. z nadaljevanjem stavbe počaka, dokler ne dojde odločba

od pristojne oblasti. Kljub temu mu je prejšnji župan, ne da bi čakal, da govore svojo besedo pristojne oblasti, zopet dovolil zidati in sicer ustmeno. A. je potem hišo dozidal in je stala mirno do leta 1904, ko se je zopet vršil od okrajnega glavarstva ogled.

Tudi pri tem ogledu je bil navzoč deželni inženjer. Dne 25. maja 1905 je deželni odbor razsodil, da mora A. svojo hišo za en meter od okrajne ceste odmakniti.

Županstvu se je pa naročilo skrbeti, da se ta razsodba izvrši vsaj do 1. sept. 1905. Kljub tej razsodbi se do 1. 1907 ni nič storilo.

Dne 30. novembra 1907 je pa deželni odbor nanovo zaukazal županstvu, naj skrbi, da A. svojo hišo umakne vsaj do 1. junija 1908, ker bi sicer moralo hišo odstraniti županstvo na njegove stroške.

Kaj naj napravi sedaj A.? Če se umakne za 1 meter, kakor to ukazuje deželni odbor, mu je najprej hiša brez vrednosti, ker nima zadaj nič prostora, da bi si jo razširil, kolikor jo mora spredaj umakniti. Sploh ga pa prezidava stane najmanj 3000 K.

Ali bi mogel prejšnjega župana tožiti na odškodnino, ker mu je dal protipostavno dovoljenje?

O d g o v o r:

Na vsak način se bo moral A. pokoriti ukazu deželnega odbora, ker bi sicer moralo županstvo skrbeti, da se hiša za 1 meter podre.

Kar se pa tiče odškodnine, ki naj bi jo A. terjal od prejšnjega župana, je pa stvar z gorenjim vprašanjem vendar premalo pojasnjena, kakor da bi mogli dati zanesljiv odgovor. Na vsak način bo moral A. si tako tožbo proti prejšnjemu županu najeti odvetnika, ki mu bo položaj popolnoma razjasnil.

Od kake prošnje, da bi deželni odbor svojo razsodbo umaknil ali spremenil, ni pričakovati uspeha, ker je deželni odbor vezan na strogi zakon.

82. Ž u p a n s t v o T.

V p r a š a n j e: Občina P. je prosila meseca septembra 1907, da sprejmemo B-a v občinsko zavezo. To prošnjo smo zavrnili, ker je občina od meseca septembra naprej dajala B-u podpore in ker je B. že prej po hišah prosjačil. Ali bomo morali vrniti občini P. podpore, ki jih je dala B-u, potem ko je že bila vložena prošnja? Mi smo mnenja, da mora domovna občina vzdrževati B-a, dokler ni pri nas sprejet?

O d g o v o r:

Sprva Vas opozorimo, da po našem mnenju niste prav storili, ker ste prošnjo občine P. odklonili. Podpore, ki jih je začel dobivati B. po vložitvi prošnje za sprejem v Vašo občino, ne morejo vplivati na priposestevanje domovinske pravice, ker je priposestevanje že ob vložitvi prošnje dokončano. Tudi prosjačenje samo na sebi ni vzrok, da bi odrekli sprejem, ker se nedovoljeno beračenje, kakoršno je izvrševal B. v Vaši občini kot tujec, ne more šteti med javno preskrbo ubogih.

B-a boste torej po našem mnenju morali sprejeti, zato pa tudi povrniti občini P. vse podpore, ki jih je morala dati B-u od časa vložene prošnje naprej.

Iz tega naj občine povzamejo dober nauk, da se čimpreje izžene vse tuje prosjake v pristojno občino, ker tudi po desetletnem neoviranem prosjačenju lahko priposestevanje domovinske pravice. Če se jih pa iz občine izžene, je priposestevanje pretrgano.

83. Ž u p a n s t v o O.

V p r a š a n j e: Naš redar je sprejet v službo, ne da bi se bilo ob vstopu dogovorilo, na koliko časa se mu služba odpove. Prosimo pojasnila, katerih določb se nam je držati, če hočemo redarju službo odpovedati?

O d g o v o r:

Za odpoved take službe, kjer se ni dogovoril odpovedni rok, nimamo nikake postavne določbe v občnem državljskem zakonu. Veljajo pa v takih slučajih krajevne navade. Kot navado smatramo, da se odpoveduje take službe na toliko časa, kakor se plačujejo službeni prejemki. Če se daje mesečna plača, naj se mesečno odpove služba.

Eni so tudi tega mnenja, da se taka služba lahko vsak čas brez vsake odpovedi pretrga.

Pametnejše in bolj človeško je pa naše mnenje o odpovedi po plačilnih obrokih.

84. Ž u p a n s t v o L.

V p r a š a n j e: Ali so res pobotnice o izplačilih občinske blagajne kolka proste v zmislu zakona od 13. decembra 1862 št. 82 državnega zakona? Tako na pr. pobotnice o službenih prejemkih občinskega tajnika, nagradi župana itd.?

O d g o v o r:

Ne, tudi take pobotnice so podvržene kolku. Vendar pa Vas opozorimo, da niste dolžni take listine nikomur pokazati, ki bi Vam mogel naložiti kazen zaradi nekelekovanja. Mogoče je le, da bi okrajni zastop, kojemu predložite svoje račune, naznanil Vas davčni oblasti, da imate nekelekovane pobotnice.

85. Ž u p a n s t v o L.

V p r a š a n j e: Je-li res premožen brat dolžan skrbeti za svojo revno sestro?

O d g o v o r:

Po § 154 obč. drž. zakona so dolžni skrbeti le otroci za svoje starše, če so ti v potrebi. — Za brate in sestre po zakonu niso dolžni skrbeti, čeravno so ti revni.

86. Ž u p a n s t v o L.

V p r a š a n j e: Po zmislu katere zakonite določbe so prošnje in priloge za vojaške ugodnosti po § 34 brambenega zakona kolka proste?

O d g o v o r:

Prošnje za oprostitev redne prezenčne vojaške službe in za prestavljenje v nadomestno rezervo v zmislu § 34 brambenega zakona in § 60 izvršilne naredbe iz l. 1889 so kolka proste po tarifni postavki 44 črka s) in 102 črka d) pristojbinskega zakona v zvezi z ukazom finančnega ministerstva od 6. marca 1870 št. 8107.

Tudi priloge k takim prošnjam so pogojno kolka proste — to se pravi, na takih prilogah se mora tamkaj, kamor se po navadi pritisne kolek zapisati: »Pogojno kolka prosto — v vojaških stvareh za I. L.«

I. L. pomeni me prosilca.

Če se pa prosi na podlagi istega § 34 brambenega zakona in § 60 izvršilne naredbe za predčasni dopust iz posebnih ozira vrednih družinskih razmer, tedaj se imajo priloge redno kolekovati, prošnje pa od vsake pole z 1 krone.

87. Ž u p a n s t v o O.

V p r a š a n j e: Ali res ne sme občina jemati posojila in denarja ne nalagati v posojilnicah Schulze-De-litschevega in Raiffeisenovega sistema?

O d g o v o r:

Po našem mnenju res ni pravilno, če se občinsko matičino premoženje nalaga v posojilnicah, pač pa je dopustno nalagati tekoče zneske tako, da ima občina pri posojilnici tekoči račun oz. ima denar spravljen v posojilnici mesto v lastni blagajni.

Kar se tiče najemanja posojil, je pa stvar zavisna od odločbe okrajnega zastopa oz. deželnega odbora. Napredni in razumni deželni odbori dovoljujejo tudi pri posojilnicah z neomejenim poroštvom najemati posojila in nam je več takih slučajev znanih, da so si občine v res-

nici najele pri svojih rajfajzenovkah posojila za nizko obrestno mero ($4\frac{1}{2}$ oz. $4\frac{3}{4}\%$).

88. Županstvo O.

Vprašanje: Ali sme županstvo tudi nepremičnine na javnih dražbah prodajati?

Odgovor:

Nepremičnine sme na javnih prostovoljnih dražbah prodajati samo sodišče po določbah razpravnega patenta od 9. avgusta 1854 št. 208 držav. zakona. Občina sme prodajati na javnih prostovoljnih dražbah samo premične stvari.

89. Županstvo O.

Vprašanje: Ali sme županstvo ubožni odstotek jemati tudi od nepremičnin, ki se na javnih dražbah prodajo?

Odgovor:

Po ministrski naredbi od 20. avgusta 1855 št. 146 drž. zak. sme občina pobirati ubožni odstotek tudi od nepremičnin (posestev), ki se prodajo na prostovoljni dražbi.

Dražba mora biti torej prostovoljna in ne eksekutivna. Če torej pusti lastnik sam prostovoljno svoje posestvo na dražbi prodati, dobi občina svoj ubožni odstotek, če pa ženejo posestnika njegovi upniki na dražbo t. j. če mu je posestvo eksekutivno prodano, ne pripade občini ubožni odstotek.

90. Gospod F. K. v I.

Vprašanje: Bil sem obsojen plačati pri sodišču neke stroške. Ker tega nisem storil, so me rubili. Pri rubežu niso ničesar našli, a sedaj me tirajo, da bi moral priseči, če in kje imam kaj premoženja. Ali je to dopustno?

Odgovor:

Da, po § 47 eksekucijskega reda je dopustno zahtevati od vsakega dolžnika, pri katerem sodnijski rubež ni privedel upnika do plačila, da priseže, če in kje ima kaj premoženja ali terjatev. Ta prisega se imenuje razodetna ali manifestacijska prisega.

91. Županstvo L.

Vprašanje: Ali sme imeti pri nas ameriški državljani javno trgovino? Kam naj se obrnemo, če o kom sumimo, da ni avstrijski državljani?

Odgovor:

Po našem obrtnem redu sme v Avstriji vsak tuji državljani izvrševati vsako obrt ali trgovino, toda le pod tem pogojem, če smejo tudi avstrijski državljani v oni državi, od koder je dotičnik, prosto izvrševati trgovino in obrt.

S Severno Ameriko pa ima Avstrija posebno ladjeplovbeno in trgovinsko pogodbo od 27. avgusta 1828 (zbirka političnih postav zvezek 59), glasom katere smejo Amerikanci imeti trgovine v Avstriji, Avstrijci pa v Ameriki.

Če o kom sumite, da ni avstrijski državljani, lahko kar naravnost od njega samega zahtevate, da se o svojem državljanstvu izkaže.

Sicer Vas pa opozorimo, da morajo itak okrajna glavarstva kot obrtne oblasti same gledati na to, da se vsak prosilec za kako obrt izkaže, da je ali avstrijski državljani ali pa iz take države, kjer smejo avstrijski državljani svobodno obrti izvrševati. Če se s tem ne izkaže, mu glavarstvo ne izda obrtnega lista.

92. Posojilnica I.

Vprašanje: Pred 4 leti smo dali posestniku A. posojila 500 K na menico. Poroka sta bila posestnika B. in C. Prejšnji posojilnični tajnik ni pazil, kedaj menica zapade, tako da je še do danes nismo izterjali. Ali jeres, da je menica že zastarala in da denarja ne bomo mogli več izterjati?

Odgovor:

Menica je v resnici že zastarala, če je od dne, ko je zapala t. j. od dne obljubljenega plačila poteklo več kot tri leta.

V tem slučaju boste mogli samo od posestnika A., ki je posojilo v roke dobil, terjati plačilo, ne pa tudi od porokov. Člen 83 meničnega reda namreč pravi, da se sme iz zastarane menice terjati plačilo samo od tistega, ki bi vsled zastaranja obogatel. A, ki je dobil denar v roke, bi na vsak način za tistih 500 K obogatel, če jih ne bi vrnil. Poroka pa nista ničesar dobila, zato jima ne bo treba ničesar plačati.

93. Županstvo L.

Vprašanje: Ali sme občinski svetovalec podpisovati ozir. izdajati živinske potne liste ali jih mora župan sam?

Odgovor:

Če je župan zadržan, smejo z županovim dovoljenjem in na njegovo odgovornost tudi občinski svetovalci podpisovati in izdajati živinske potne liste.

Da sme svetovalec napraviti živinski potni list, je treba torej dveh predpogojev: 1. da je župan sam zadržan in 2. da je župan svetovalcem naročil, da smejo to opravljati. (Glejte § 50 kranjskega občinskega reda!)

94. Županstvo L.

Vprašanje: Ali morajo res vse občine, k spadajo v župnijo, plačevati cerkovnika? Ali je v tem oziru kaj določil?

Odgovor:

Po našem mnenju je ob sebi umljivo, da plačujejo in prispevajo vse vfarane občine za cerkovnika, če ni za njegovo plačo drugod skrbjeno. Kakih posebnih določb za to ni, vendar je ministrstvo za uk in bogočastje z ukazom od 30. januarja 1872 št. 309 odredilo, naj politične oblasti skrbijo, da se bodo prispevki za plačo cerkovnika dobivali od farne občine t. j. od onih političnih občin, ki so vfarane.

95. Županstvo M.

Vprašanje: Ali res nima občina, ki plačuje cerkovnika, pri nastavljanju in odstavljanju istega nič odločevati?

Odgovor:

Na podobno vprašanje smo že v zadnji številki odgovorili obširneje in tudi razložili, zakaj je skoraj nemogoče, da bi župnik prepuščal nastavljanje in odstavljanje cerkvenih službnikov komu drugemu.

Za danes Vas opozorimo še na ukaz ministrstva za uk in bogočastje od 22. decembra 1898 št. 33.023, kjer pravi, da niti država nima govoriti pri nastavljanju in odstavljanju cerkvenikov in organistov, če ravno dobivajo ti plačo iz verskega zaklada. V teh slučajih imajo državne oblasti cerkovnikom samo plačo nakazati in se za vse drugo ne brigati.

96. Županstvo L.

Vprašanje: Ali sme še kdo drugi poleg župana napravljati živinske potne liste?

Odgovor:

Redno naj za vsako občino samo po ena oseba (župan oz. če je on zadržan svetovalec) napravlja živinske potne liste.

§ 52. kranjskega občinskega reda pravi: Če je potrebno za lažje opravljanje krajevno-policijskih ali drugih krajevnih poslov, sme odbor v posameznih krajih občine nastaviti posebne može, ki ondi stanujejo in imajo pravico voljeni biti, da podpirajo župana v teh opravilih.

Ker pa spada napravljanje živinskih potnih listov med policijske posle prenešenega delokroga, sme občin-

ski odbor nastaviti v posebno razsežnih velikih občinah še koga drugega, da napravi živinske potne liste. Z ozirom na to, da je to popravek prenešenega delokroga, se sme nastaviti tako pomožno osebo le s posebnim dovoljenjem politične oblasti.

Vse to dovoljuje seveda § 8 izvršilne naredbe k zakonu o živinskih kužnih boleznih iz leta 1880. Kakor pa že gori povedano, se sme take pomožne osebe za živinske potne liste dopuščati le izjemoma v posebnih ozira vrednih slučajih.

Konečno še pripomnimo, da zakon ne zahteva, da bi bili ti pomožni možje občinski odborniki ali svetovalci, ampak da je dovolj, če imajo pasivno volilno pravico za občinski odbor.

97. Županstvo I.

Vprašanje: Naša občina je že pred leti sklenila, da bo samo v slovenskem jeziku uradovala. Ko smo dobili pred nekaj časom od nekega tukajšnjega občana domovnico, smo mu jo vsled tega napravili seveda samo v slovenskem jeziku. On nam jo je pa vrnil z opazko, da mu jo moramo napraviti v nemškem jeziku. Kaj nam je storiti?

Odgovor:

Nihče vas ne more siliti, da bi morali napraviti domovnico v nemškem jeziku, ker nihče od župana ne more zahtevati, da bi znal nemški jezik. Če mož noče slovenske domovnice, naj pa pustil. Ako mu je na tem, da jo ima razven v slovenskem še v katerem drugem jeziku, naj si jo da po uradnih prevajalcih prevesti v druge jezike in si dati prevod ali prestavo uradno potrditi!

98. Županstvo Št. J. (Štajersko.)

Vprašanje: Županstvo namerava občinsko cesto razširiti. Da se pa izogne ovinku in težavni vožnji v klancu, hoče cesto speljati naravnost čez travnike in njive. Posestniki prizadetih zemljišč pa se upirajo, odstopiti potrebni svet, čeravno ga jim hočemo plačati. Kako jih k temu prisilimo? Kam naj se obrnemo?

Odgovor:

Napravite vlogo na okrajno glavarstvo, kjer razložite potrebo preložitve ceste, predložite načrt, kako se ima cesta napraviti in prosite z ozirom na to, ker nekateri nočejo v cestne namene svojega sveta odstopiti, da se zoper dotičnike uvede razlastitveni (ekspropriacijski) postopek.

Na to bo okrajno glavarstvo določilo komisijski ogled, kjer bo državni inženjer presodil, če je cesta res potrebna in koristna. Na podlagi njegovega izreka bo potem okrajno glavarstvo izreklo, da morajo prizadeti posestniki za cesto potrebni svet proti primerni odškodnini odstopiti občini v cestne namene.

Odškodnino za odstopljeni svet se boste morali s posestniki dogovoriti. Če se ne boste mogli zediniti, boste morali plačati po cenitvi zapriseženih cenilcev.

99. Gospod J. P. v C.

Vprašanje: Večkrat se na drobno prodajo posestva, ki imajo duhovnikom dajati hero (kolekturo). Včasih se določi pri prodaji, kdo naj daje hero, mnogokrat se pa to tudi ne zgodi. Vsled tega nastanejo sitnosti, ker se posestniki posameznih parcel in hiše izgovarjajo drug na drugega. Kdo je takrat, ko se v kupni pogodbi o beri nič ne določi, dolžan hero odrajtovati? Ali je v tem kakšna določba in od kdaj?

Odgovor:

Kaka postavna določba nam tu ni znana. Pač pa Vam pomaga preko vseh težav na ravno pravo, da imajo namreč v takih slučajih dajati hero lastniki deljenega zemljišča po razmerju jim po kupni pogodbi pripadlega zemljišča.

Na vsak način mora torej duhoven dobiti od lastnikov deljenega zemljišča celo bero. Če se ljudje branijo jo dati, potem Vam ne preostane drugega, kot obrniti se na politično oblast, da Vam jo izterja.

Ker polagate na stvar veliko važnost, smo iskali tozadevne sodbe upravnega sodišča. Našli smo sodbo od 9. junija 1900 št. 4150 — Budw. št. 14308, ki pravi: Če se delijo zemljišča, ki so obremenjena z naturalnimi dajatvami v cerkvene ali župne namene, tedaj se ima sorazmerno razdeliti tudi naturalne dajatve.

100. Županstvo Št. J. (Štajersko.)

Vprašanje: Občinski odbor je sklenil občinsko cesto posuti in naložiti vsakemu posestniku po razmerju davkov, da navozi in nasiplje gramoza. Posestnik A. ni hotel tega storiti, vsled česar smo to delo oddali na dražbi, da je cesto nasul nekdo drugi. Ko smo naročili A-u, da mora delo plačati, se je tudi temu uprl, češ da ga nihče ne more siliti k posipanju ceste. Kaj nam je storiti?

Odgovor:

Zarubite ga, če ste mu že poslali plačilno povelje za povračilo tega, kar ste iz občinske blagajne za opravo dela plačali. Tlaka za občinske namene je na Štajerskem dopustna glasom § 77 obč. reda. Ta § res pravi, da se ne more nikogar siliti v tlako, pač pa mora po tej določbi tisti, ki noče tlake opraviti, nanj spadajoči del po cenitvi plačati.

Drugič Vam torej dela ni treba oddajati po dražbi, ampak samo preceniti in precenjeni znesek od občana izterjati.

101. Županstvo D.

Vprašanje: Tukajšnji občan L. je delal pri elektrotehničnem podjetju v Ronkih in sicer pri vodovodu za namakanje laške ravani. Pri čiščenju ga je zadel električni tok in ga ubil. Zapustil je vdovo z dvema malima otrokoma. Plače je imel pokojni 90 K na mesec. Tvrdka ga je zavarovala zoper nezgode pri splošni zavarovalnici v Trstu. Koliko odškodnine oz. penzije ima vdova pravico terjati od podjetja? Koliko mora podjetje prispevati za vzrejo otrok?

Odgovor:

Vprašanje nastane, če je pokojni L. ponesrečil po lastni krivdi ali po krivdi tvrdke oziroma njenih uslužbencev.

IČe je L. po lastni krivdi ponesrečil, potem nima podjetje njegovi vdovi in njegovim otrokom ničesar plačevati, kajti s tem da je tvrdka pravevala zanj pri zavarovalnici zoper nezgode, je popolnoma izpolnila svojo dolžnost.

Drugačna je stvar, če je tvrdka sama kriva nesreče oz. če so nesrečo zakrivali njeni uslužbenci. V tem slučaju pa mora dati tvrdka vdovi toliko, kolikor so s smrtjo moža oz. očeta izgubili. Ne torej celih 90 K na mesec, ker je pokojnik od tega precej tudi zase porabil, pač pa primeren del teh 90 K.

Nakažite vdovo, naj gre na sodišče ali pa h kakemu odvjetniku, ki ji bo celo zadevo v red spravil, če se da kaj doseči.

102. Gospod I. J. v Z.

Vprašanje: Prosim pojasnila, če so kaznjivi po novem zborovalnem zakonu iz leta 1907 tudi taki, ki razženejo s kričanjem ali žvižganjem kak društveni občni zbor?

Odgovor:

Ne! Po novem zborovalnem zakonu niso kaznjivi tisti, ki na kakem javnem shodu kričijo ali žvižgajo, ampak taki, ki se s silo upirajo takim naredbam predsednikovim, ki gredo na to, da se pri zborovanju vzdržuje red in mir. Če bi torej hotel predsednik kakega kričača

odstraniti in ga prijel za ramo in poiskusil spraviti iz zborovalne dvorane, tedaj bi bil šele kričac kaznjiv, če bi se s silo uprl.

Pripomnimo pa še, da zakon ne varuje vsakega shoda, ampak samo take, ki so sklicani v razpravljanje o javnih zadevah. Ker pa se na društvenih občnih zborih navadno ne razpravljajo javne zadeve, tudi zakon takih občnih zborov ne varuje. Potemtakem niso kričaci na občnem zboru niti tedaj kaznjivi, če se s silo upro narédam predsednikovim.

103. Županstvo G.

Vprašanje: Ali sme okrajno glavarstvo ali pa davčni urad pošiljati občinam na Kranjskem dopise v nemškem jeziku, če ravno jim je znano, da v občini nihče nemški ne zna?

Odgovor:

Ob sebi je umevno, da morajo državne oblasti z občino poslovati v jeziku, ki ga župan razume. Če Vam kedaj pošljejo nemških dopisov, jih na kratko vrnite s pripombo, da jih ne razumete. Potem Vam bodo že slovenske pošiljali.

(Op. Pojasnilo zaradi cestnih zakonov najdete zadaj v listnici uredništva.)

104. Županstvo P.

Vprašanje: Nek tukajšnji posestnik ima čez malo vodico napravljeno utico za kopanje. Na eni strani je njegovo posestvo na drugi strani pa soseskino ozir. občinsko. Ker ima to že kakih 30 let in je utico postavil z dovoljenjem takratnih soseskinih mož ali odbornikov, vprašamo, če mu more občina ukazati, da utico odstrani, ker bi sicer v 30 letih pridobil — lastninsko pravico?

Odgovor:

Če kdo kak svet uživa le z izrecnim dovoljenjem drugega, tedaj ne more nikdar lastninske pravice priposestvovati. Taka posest se imenuje »prekarij«.

Če Vam je samo na tem, da dotični posestnik ne pridobi lastninske pravice po preteku 30 let, ko se bo že znabiti pozabilo, kako mu je bilo dovoljeno, potem zadostuje, če dotičnik podpiše soseski listino, kjer prizna, da ima utico postavljeno na soseskinem svetu le vsled prošnje. Listina se glasi: Podpisani I. L., posestnik v P., potrdim s tem, da imam postavljeno svojo utico za kopanje na svetu soseske P. le vsled prošnje in na podlagi dovoljenja soseskinih mož. V P. dne 11. januarja 1908 I. L. r.

To listino potem dobro spravite.

Če pa dotičnik ne bi hotel take listine podpisati, Vam ne preostane drugega kot ukazati mu, da utico podere. Če se ne pokori Vašemu povelju, ga boste morali potem sodnim putem prisiliti.

105. Županstvo O. Sl. (Štajersko.)

Vprašanje: Naš občinski redar je v prejšnjih letih opravljal službo cenilca pri davčnih eksekucijah. Dobival je za to na dan 4 K. v zadnjem času je pa vsled naredbe davčnih oblasti začel davčni eksekutor sam ceniti in ga občinski sluga le spremlja kot občinsko-uradna asistenta. Ker je redarju odpadlo mnogo zaslužka, mu je občinski odbor plačo zvišal za mesečni 2 K. Tajnik okrajnega zastopa pa je pri pregledovanju občinskih računov zahteval, da mora redar že prejeti povišek po 2 K na mesec vrniti, češ, da je to nagrada za njegove pote, ki jih ima kot občinski redar itak opravljati. Ali naj redar vrne denar? Kaj nam je storiti?

Odgovor:

Sprva vas opozorimo, da tajnik okrajnega zastopa nima niti Vam niti občini, niti redarju kaj ukazati. To pravico ima samo okrajni zastop. Če dobite od okrajnega zastopa tak ukaz, da naj redar vrne sprejeti povišek me-

sečnih 2 K, tedaj naj se redar pa tudi občina zoper to pritoži na deželni odbor, kateremu naj pojasni, da to ni nikaka nagrada ampak le zvišana plača za redarja. Plačo redarja pa smete zvišati, kakor se Vam zdi. V tem oziru Vam nimata niti okrajni zastop niti deželni odbor kaj ukazovati.

Da se vsakim neprilikom izognete Vam svetujemo, da še enkrat sklenete zvišanje redarjeve plače in sicer naj se glasi dotični sklep takole: »Skleno se povišati občinskemu redarju I. L. plača od mesečnih 30 K na mesečnih 32 K«.

Sploh Vas prosimo, da nam pošljete vsak sklep, ki ga boste v tem oziru dobili od te ali one oblasti, ker smo prepričani, da Vas hoče nemški tajnik okrajnega zastopa samo šikanirati.

Razne vesti.

Občinske tehtnice. Sedanji časi zahtevajo od občin, da k svojim navadnim nalogam prevzamejo še tudi take, ki jih zahtevajo sedanje razmere. In taka naloga je, da oskrbijo svojim občanom občinske tehtnice. V čeških vaseh imajo napredni češki kmetje že take naprave. Tudi slovenski kmetje ne smejo zaostati. V različnih slučajih je treba tehtnice, posebno pa pri prodajanju in nakupovanju sena in živine. Brez občinskih tehtnic si niti misliti ne moremo naprednega gospodarstva. Stroški za take tehtnice se bodo občinarjem bogato povrnili.

Ljubljana po potresu. Glasom uradnih podatkov je štela Ljubljana l. 1895. ob času potresa 1373 hiš. Novozgrajenih je bilo v tej dobi (1895—1907) 392 hiš; vsled inkorporacije jednega dela Vodmata je priraslo mestu 106 hiš. Ljubljana se je torej povečala v tem času skup za 408 hiš, od tih je bilo demoliranih 150 ostane uporabnih 338. Vseh hiš je zdaj v Ljubljani všteti 14 letvšnih dograjenih — 1726. Po posameznih letih razdeljeno imamo sledeči pregled o stavbah: Leta 1895.: 5 novih stavb, 236 prezidav, 53 prizidav; l. 1896. 10 novih stavb, 37 prezidav, 21 prizidav; l. 1897.: 52 novih zgradb, 18 prezidav, 9 prizidav; l. 1898.: 48 novih stavb, 20 prezidav, 7 prizidav; l. 1899.: 68 novih stavb, 33 prezidav, 12 prizidav; l. 1900.: 29 novih stavb, 32 prezidav, 19 prizidav; l. 1901.: 18 novih stavb, 28 prezidav, 13 prizidav; l. 1902.: 12 novih stavb, 32 prezidav, 33 prizidav; l. 1903.: 22 novih stavb, 36 prezidav, 22 prizidav; l. 1904.: 42 novih stavb, 29 prezidav, 27 prizidav; l. 1905.: 32 novih stavb, 85 prezidav, 31 prizidav; l. 1906.: 23 novih stavb, 30 prezidav, 28 prizidav; l. 1907.: 31 novih stavb, 28 prezidav, 21 prizidav. Troški teh stavbenih del so rnašali okroglo 31,038.300 K. Razen teh se je popravilo vseh pet župnih cerkev in pri sv. Jakobu, ter v Trnovem zgradili novi zvoniki. Za stavbne stroške je država izplačala cerkvenim predstojništvom nevračljive podpore ob potresu 220.000 K.

Živinoreja na Belgijskem. Po poročilih našega glavnega konzulata v Bruselju se sedaj v Belgiji posebno deuje na to, da se izboljša konjereja. Razni konjerejci in veleposestniki so ustanovili posebno društvo, ki prirejuje pred vsem razne razstave in premovanja. Leta 1906 prirejena razstava je imela zelo poveljen uspeh. Belgijski konji so po vsej Evropi zelo poštovani. Na nemškem jih rabijo pri težki kavaleriji. Dasi se je uvozna colnina l. 1906 izdatno povišala, se je vendar v Nemčijo uvozilo 20.048 konjev, dočim se jih leta 1903 17.854. Zrebec za plemo ki je 3 do 4 leta star, stane 800—1000 frankov. Govedoreja in svinjereja tudi napreduje, nazaduje pa v veliki meri reja ovac.

Pošte in brzojavi v Avstriji. Leta 1906 je bilo v Avstriji 8634 poštne uradov (leta 1905 jih je bilo 8480). Privatnih prodajalnic poštne vrednotnice je bilo 29.225, poštne nabiralnice predalčkov je bilo 38.523. Navadnih pisem se je odpravilo 1.435.539.250, pisem z napovedano vrednostjo in poštne zavojev 59.859.010; vplačalo se je na 32.924.665 poštne nakaznicah 1 milijarda 547.904.562 K; izplačalo se je na 34.674.469 poštne nakaznic 1.684.688.688 K. Časopisov se je odpravilo po pošti 215.766.300. Dostaviti ni bilo mogoče 985.569 poštne pošiljatev, oziroma pisem. Poštne znamke se je razprodalo 1.254.294.101, na ovitkih, zaplepkih, dopisnicah itd. je bilo že odtisnjenih 20 milijonov 403.229 znamk. Brzojavne proge so bile dolge 42.918 km. Dolgost brzojavnih žic je znašala 214 tisoč 944 km. Vseh brzojavnih postaj je bilo 6409. Sprejelo oziroma naprej poslalo se je 18.846.187 brzojavk. Telefonskih postaj (central) je bilo 575, vseh javnih govorilnic je bilo 797, vseh postaj za naročnike 58.558. Javne telefonske govorilnice je imelo 899 krajev, interurbane zveze pa 629 krajev. Centrale so posredovale pri 183.513.636 lokalnih in pri 1.972.824 interurbanih razgovorih. Nadalje so posredovale centrale 2 milijona 035.113 brzojavk. 38.608 fonogramov, 5400 brzojavnih aviz. Oseba je bilo: pri vodilnih poštne in brzojavnih oblastih 3666, pri poštne blagajnah in eraričnih poštne uradih 32.264 oseb, pri poštne uradih 1. do 3. razreda 22.464 oseb. — Dohodki pošte in brzojava brez poštne-hranilničnega urada so znašali 139.189.032 K, skupnih izdatkov pa 133.964.942 K, potemtako je bilo prebitka 5.224.089 K, t. j. za 1.219.760 K manj kot l. 1905. Poštne-hranilnični urad je imel posebej dohodkov 7.427.189 K. Ako razdelimo dohodke na posamezne panoge, dobimo: dohodki iz poštne prisojbin 111 milijonov 898.181 K, dohodki brzojava 13.375.489 K, dohodki telefona 10.195.725 K, drugi in izredni dohodki 3.719.636 K. Izmed izdatkov odpade za osebo 84 milijonov 165.441 K, za stvarne izdatke 43.444.074 K, za izredne izdatke 5.048.118 K.

Koroški deželni odbor in slovenščina. Koroški deželni odbor je dosledno zahteval od vseh občin na Koroškem, tudi onih, ki so v slovenskih rokah in sicer uradujejo slovensko, da občujejo z deželnim odborom edino le v nemškem jeziku. Slovenske dopise je deželni odbor dosledno zavračal. Tako se je potem godilo, da so slovenske občine, katere so imele vsaj nekoliko poguma, z vsemi drugimi oblastmi občevale slovensko, edino z deželnim odborom pa nemško. Končno se je vendarle opogumila občina Sele na d B o r o v l j a m i ter radi zavrnitve slovenskega dopisa na deželni odbor nastopila pot pritožbe. V četrtek je državno sodišče razpravljalo o tej pritožbi ter razsodilo, da se je z vrnitvijo nerešene slovenske vloge kršila slovenskemu jeziku po državnem osnovnem zakonu z jamčena enakopravnost. Ta razsodba je tem važnejša, ker je državno sodišče ob enem izreklo, da velja ta razsodba kot pravnoveljavni ukrep. Sicer je zastopnik deželnega odbora ugovarjal, da državno sodišče nima pravice izdajati pravnih veljavnih ukrepov, ali sodišče se je smatralo v tej zadevi za zadnjo instanco, katera ima pravico izdajati pravnoveljavne ukrepe. Svojo razsodbo je državno sodišče utemeljilo s tem, da je slovenščina na Koroškem v deželi naveden jezik in da imajo slovenske občine po določbah člena 19 drž. osnovnega zakona pravico rabiti slovenščino v svojih vlogah na vsa oblastva, ki so primorana v slovenščini spisane vloge ne samo sprejemati, temveč tudi reševati. Občina Sele je torej popolnoma

zmagala v svojem boju s trdoglavo velenemško gospodo v deželnem odboru ter dosegla, da bo moral odslej deželni odbor reševati tudi slovenske vloge. Pri koroškem deželnem odboru ni bilo dosedaj niti enega uradnika, ki bi znal slovenski, ravno tako niti eden izmed deželnih odbornikov ni zmožen slovenščine, dasiravno je tretjina dežele slovenska. Sedaj se bodo pač morali namestiti uradniki, ki bodo zmožni slovenskega jezika. Vsekako je ta razsodba v boju koroških Slovencev za pravico slovenskega jezika velikanske važnosti in upamo vsaj, da se bodo slovenske občine odslej bolj resno oprijele slovenskega uradovanja, kakor pa doslej, in da ne bodo morda iz komoditet, ali pa da ugodijo želji tega ali onega deželnega ali državnega uradnika, še nadalje dopisovale oblastim v nemškem jeziku, kakor se je dogodilo večinoma povsod doslej. Saj sta vlada in deželni odbor imela ravno v tej nezavednosti slovenskih občin doslej najboljšo oporo za svoje izključno nemško uradovanje in je bilo treba dolgih let, da se je vendar enkrat ena slovenska občina toliko ojunčila, da se je upala tudi deželnemu odboru pokazati svoje slovenstvo. Občina Sele zasluži za svoj odločni nastop vse priznanje in ostale slovenske občine naj bi ji vsaj sedaj sledile!

Listnica upravnništva.

Raznim reklamantom. V zadnjem času dobimo vse polno reklamacij. Opozarjamo cenjene naročnike, da ponajveč ne zadene nas krivda na napačnem ali pomanjkljivem dostavljanju lista, ampak da nam zelo nagajajo pošte. Dogodilo se je že več slučajev, da se nam je list vrnil od pravih naročnikov z opombo: „Se ne sprejme“, a zatem smo pa dobili reklamacijo naročnika.

Zato prosimo za vsako nerednost potrpljenja. Reklamuje naj se na odprti pismih. Na naslovni strani naj se napiše beseda: „Reklamacija“. Poštne ni treba za reklamacije nikake. Reklamuje se tudi lahko na nefrankovanih dopisnicah ali navadnih lističih papirja.

Listnica uredništva.

Županstvo Z. Na Vaše vprašanje zaradi prispevka dotičnih treh posestnikov za cerkvene potrebščine Vam ne moremo odgovoriti, ker ne vemo, zakaj plačujejo k podružnici samo od polovice direktnega davka. Obrnite se na okrajno glavarstvo za pojasnilo. Tam Vam bodo najljubše pojasnili.

Opozarjamo Vas pri tej priliki, da pismeno le tedaj odgovorimo, če je za odgovor priložena poštšina, pri Vas smo pa morali celo poštino za prejem Vašega dopisa plačati, ker ste poslali dopis brez znamk!

Županstvo G. Cestne zakone za Kranjsko najdete v knjižici „Ročna izdaja zakonov in ukazov za vojvodino Kranjsko. Zvezek 6. Izdal Jožef Pfeifer“. Naročite jo lahko od „Učiteljske tiskarne v Ljubljani“. Oskrbi Vam jo pa lahko tudi vsaka druga knjigarna. Cena knjige je menda 2 K 10 v.

Županstvo O. Želite, da se pri svojih člankih in odgovorih oziramo po možnosti tudi na izvenkranjske kronovine. To bomo prav radi storili, če in kolikor se bodo zunanje občine za odgovore oglašale. Če pa stavi na nas vprašanje kranjska občina, nam je zelo težko obdelati tako vprašanje za vse slovenske kronovine.

Prosimo, da se Vi in Vaše štajerske občine prav pridno oglašate z vprašanji!

Gospod J. B. župan na R. Na Vaše vprašanje stavljen nam na dopisnici nismo mogli odgovoriti, ker ne moremo iz vprašanja samega posneti, zakaj so Vas na 8. t. m. klicali k glavarstvu. Prosimo, da drugič stavite taka vprašanja kolikor mogoče obširno in da priložite tudi znamke za odgovor, če želite istega v kratkem dobiti.

Kjer se od nas izrecno ne zahteva odgovor v dopisu na gotov določen čas, uvrstimo odgovor po redu v list.

Županstvo Sv. K. pri S.
Ponatis §§ 2 do 14 novega vinskega zakona dobite lahko v „Cirilovi tiskarni v Mariboru“ in v „Katoliški tiskarni v Ljubljani“. Koliko stanejo ti ponatiji nam ni znano. Cene so različne, če se zahteva ponatis na mehkem papirju ali na kartonu. Obrnite se z dopisnico na eno gorenjih tiskarn, pa se Vam bodo naznanile cene.